

Tämä on rinnakkaistalenne. Sen viitetiedot saattavat erota alkuperäisestä /

This is a self-archived version of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Version: Final draft

Copyright: © The Author(s) 2019

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /
To cite this article please use the original version:

VORNANEN, J. 2019. Kampusturvallisuus ja hyvinvointi. Ammattirakentaja. Nro 3, 34
- 35 .

Kampusturvallisuus ja hyvinvointi

Turvallisuus on yksi hyvinvoinnin kulmakivi. Koulu- maailman peruspilari on turvallinen oppimis- ja toimintaympäristö. Turvallisuus on arvo, jonka eteen on tehtävä töitä. Siitä ei ole varaa tinkiä, vaan turvallisuus luodaan yhdessä ja sitä pitää kehittää koko ajan.

Teksti: Jouni Vornanen
Kuva: Mikko Lappalainen

Projektipäällikkö Pasi Haataja (vas.) ja turvallisuussuunnittelun koordinaattori Hannu Hoffren pohtimassa turvallisuuskulttuuria Kuopion Savilahden alueelle, jonne tulee noin 25 000 työntekijän ja opiskelijan oppimisympäristö.

Kuopion Savilahden alueelle muodostuu oppilaitosten kampuskokonaisuus, joka kattaa Savonia-ammattikorkeakoulun, Itä-Suomen yliopiston ja Savon ammattiopiston. Alueesta tulee noin 25 000 työntekijän ja opiskelijan oppimisympäristö.

Turvallisuussuunnittelun koordinaattori Hannu Hoffren näkee keskeiseksi tavoitteeksi tuoda näkemys uudesta turvallisuuskulttuurista. Erilaisten turvallisuusratkaisujen on myös osaltaan tuettava avoimen oppimisympäristön periaatetta. Lainsäädännön ohjeet antavat reunaehdot toteutuksille.

– Osatavoitteina ovat riskien arvioinnilla tehtävät toiminta- ja menettelyohjeet, joilla huomioidaan ja vähennetään riski-

en toteutumista. Koska kyse on oppimisyhteisöstä, opiskelijat on saatava mukaan yhteisen turvallisuuskulttuurin rakentamiseen. Aikuisoppilaitoksessa on opiskelijoiden roolia korostettava turvallisuuden ylläpidossa.

Hoffrenin mukaan avoimet oppimisympäristöt tuovat haasteita. Turvallinen oppimisympäristö koostuu pienistä askelista, joista muodostuu iso kokonaisuus, kun jokainen huolehtii osaltaan yhdessä sovituisista menettelytavoista.

– Ympäristö rakentuu nykyaikaisesta rakentamisen laadusta, joka sisältää rakenteellisen turvallisuuden. Toiminnallisessa käytettävyydessä huomioidaan nykyaikainen tekniikka, valvonta ja erilliset turvajärjestelmät. Niiden hyödyntäminen normaaliolojen poikkeavissa tilanteissa on

yksi keskeinen tavoite.

Hoffren muistuttaa, että viestintä ja etukäteisohjeistus häiriötilanteisiin tulee olla nopea ja yhdessä sovittua. Some-aikana viestinnän nopeus ja laajuus tuovat haasteita oikean viestin perille menemiseen.

– Turvallisuutta ei voi tehdä kertomalla, että kaikki on hyvin vaan se on koettava. Tieto ja taito siitä, kuinka häiriötilanteissa osataan toimia ja sitä on harjoiteltu etukäteen. Tämä vahvistaa turvallisuuden tunnetta.

Digitaalisuus turvallisuudessa

Hän näkee digitaalisuuden hyvänä asiana turvallisuuden näkökulmasta. Erilaiset turvajärjestelmät ovat tänään aktiivisessa käytössä, joita hyödynnetään päivittäin.

– Esimerkiksi automaattista paloilmoi-

tinta voidaan käyttää ja ohjelmoida etänä. Järjestelmä antaa tietoa huollolle etukäteen ja varoittaa vaikkapa likaisuudesta. Yhdistettynä kameravalvontaan voidaan järjestelmiä käyttää häiriötilanteen johtamisessa.

Digitaalisuus antaa hyviä mahdollisuuksia 24/7 etä- tai verkko-opetukseen. Laajemmin ajateltuna se on lisännyt turvallisuutta, kun matkustaminen, sen ongelmat ja riskit jäävät pois.

Hoffren heittää filosofisen ajatuksen. Uuden löytäminen edellyttää rannan jättämisen ja ulapalle lähtemistä tietämättä päämäärää. On tärkeää kuitenkin muistaa organisaation perustehtävä, kun rakennetaan turvallisuutta.

Tilaratkaisut avoimempia

Savonian projektipäällikkö Pasi Haatajan mielestä oppilaitosten tilaratkaisut ovat muuttuneet entistä avoimempaan suuntaan. Erityisesti tilojen välistä läpinäkyvyyttä suositaan (lasiseinät). Lisäksi ainakin ammattikorkeakouluissa opetus-

menetelmät tukevat entistä enemmän projekti- ja ryhmätöskentelyä, joka vaatii avoimempaa liikkumista.

– Kun oppilaitos sijoittuu keskelle yrityksiä ja tutkimuslaitoksia: molempuolisten turvallisuusriskien tarkastelun tarve kasvaa merkittävästi. Savonian osalta myös toimintojen keskittäminen yhdelle kampukselle luo pohjan suuremmalle turvallisuusriskille, kun ihmisiä on paljon samassa paikassa.

Haatajan mukaan erillisellä turvallisuus selvityksellä halutaan varmistaa, että tilasuunnittelussa normaalistakin huomioitua niin sanotut rakenteellisen turvallisuuden varmistustoimenpiteet jalkautuvat oikeasti.

Kyse on myös rakennuksen käyttötilanteesta konkreettisella tasolla, eivätkä ne saa unohtua viranomaishyväksynnän jälkeen.

– Tämän vuoksi tässä turvallisuus selvityksessä myös viranomaisten kanssa tehdyllä yhteistyöllä on erittäin suuri merkitys. Tämä rivi täydentää suunnitteluvaiheen osalta hyvin alkanutta viranomais-

ketjua aivan myös rakennuksen käyttöajalle.

Haataja korostaa, että selvityksellä on tarkoitus yhdistää eri tahojen laatimia turvallisuus näkökohtia ja siten parantaa käytännössä varautumista eritasoisin poikkeus tilanteisiin, aivan jokapäiväisissä käyttötilanteissa.

Haatajan mielestä yksi merkittävä turvallisuuskulttuuriin vaikuttava seikka on kampusalueiden ja palveluiden sekä ”aukioloaikojen” (24/7) laajentuminen. Turvallisuuksiin osalta joudutaan määrittämään tarkemmin ketä milloinkin, kenen kanssa ja missä tiloissa Savonian tai muiden oppilaitosten tai sidosryhmien ihmisiä liikkuu avoimella kampuksella.

– Avoimella kampuksella voi tulevaisuudessa olla esimerkiksi kirjasto-kampusaula, yhteiskäyttöisiä digilaitteita tai tehdä sähköisiä tenttejä vaikka ympäri vuorokauden. Tämäkin osalta turvallisuus ja varsinkin kulkuoikeuksien kohdistaminen, ajoittaminen ja valvonta ovat merkittävässä roolissa. □